

NORGES HØYESTERETT

Den 14. april 2016 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Indreberg, Matheson og Falch i

HR-2016-00778-U, (sak nr. 2016/716), sivil sak, anke over kjennelse:

A (advokat Lise Navjord Leknes)

mot

B (advokat Nina Braathen Hjortdal)

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder en særskilt anke over lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse i en sak om fast bosted og samvær for felles barn, jf. tvisteloven § 20-9.
- (2) Den 7. februar 2014 tok A med seg partenes to felles barn og flyttet fra parets leilighet. Bakgrunnen var at A var bekymret for at de to døtrene var utsatt for overgrep fra B. Hun anmeldte forholdet og den 24. mars 2014 henla politiet saken "idet intet straffbart forhold anses bevist".
- (3) I mellomtiden, 6. mars 2014, hadde B tatt ut stevning og begjært midlertidig avgjørelse om daglig omsorg og samvær for barna.
- (4) Den 21. mai 2014 avsa Oslo tingrett kjennelse om at barna skulle bo fast hos A inntil saken ble avgjort av tingretten og at det inntil videre ikke skulle være samvær mellom B og barna. Avgjørelsen ble anket til Borgarting lagmannsrett. Anken hva gjaldt fast bosted ble forkastet, mens det i kjennelsen 17. juli 2014 ble fastsatt samvær med B. Det ble også senere begjært ny midlertidig avgjørelse om samvær, der B fikk ytterligere samvær med barna.
- (5) Oslo tingrett avsa 26. mars 2015 dom og kjennelse med slik slutning:

"Hovedsaken:

1. C, født 00. --- 2010 og D, født 00. --- 2011, skal ha fast bosted hos B.
2. A skal ha følgende samvær med C og D:

- a. i inntil 8 timer dag samvær annenhver lørdag under tilsyn.
- b. samvær gjennomføres første gang den andre lørdagen etter forkynnelse av tingrettens dom og kjennelse.
- c. tilsynspersonen utpekes av B.
- d. A dekker de økonomiske kostnadene ved tilsyn.

Midlertidig avgjørelse:

- 1. C, født 00. --- 2010 og D, født 00. --- 2011, skal inntil rettskraftig dom foreligger ha fast bosted hos B.
- 2. A skal inntil rettskraftig dom foreligger ha følgende samvær med C og D:
 - a. i inntil 8 timer dag samvær annenhver lørdag under tilsyn.
 - b. samvær gjennomføres første gang den andre lørdagen etter forkynnelse av tingrettens dom og kjennelse.
 - c. tilsynspersonen utpekes av B.
 - d. A dekker de økonomiske kostnadene ved tilsyn.

Både hovedsaken og den midlertidige avgjørelsen:

A dømmes til innen to - 2 - uker etter forkynnelse av tingrettens dom og kjennelse å betale 184.904 - hundreogåttifiretusennihundreogfire - kroner i sakskostnader til B.

Vedrørende midlertidig avgjørelse av 21. mai 2014:

B dømmes til innen to - 2 - uker etter forkynnelse av tingrettens dom og kjennelse å betale 16.250 - sekstentusentohundreogfemti - kroner i sakskostnader til A."

- (6) A anket tingrettens dom til Borgarting lagmannsrett. Det ble etter enighet mellom partene oppnevnt sakkyndig også for lagmannsretten. Det ble oppnevnt ny sakkyndig fordi den tidligere sakkyndige var usikker på om hun kunne påta seg oppdraget. Psykolog Lynum ble oppnevnt i beslutning 27. oktober 2015. A motsatte seg oppnevning av psykolog Lynum, men retten fant ikke at det forelå forhold som tilsa at Lynum ikke burde oppnevnes.
- (7) Borgarting lagmannsrett avsa 12. februar 2016 dom med slik slutning:
 - "1. C og D skal bo fast hos B.
 - 2. A har rett til samvær med C og D to timer åtte ganger per år med beskytta tilsyn. Beskytta tilsyn skal vare utover ett år.
 - 3. Barneverntjenesten i X kommune pålegges å oppnevne en tilsynsperson for å utføre beskytta tilsyn under samværene.
 - 4. Det gjøres ingen endring i tingrettens sakskostnadsavgjørelse. I sakskostnader for lagmannsretten betaler A til B 95 076 - nittifemtusenogstottiseks - kroner innen to uker fra forkynnelsen av dommen. A betaler også utgiftene til den rettsoppnevnte sakkyndige for lagmannsretten."
- (8) A har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Høyesteretts ankeutvalg har i dag besluttet at anken ikke tillates fremmet. Hun har også inngitt særskilt anke over lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse.
- (9) A har gjort gjeldende at det er feil rettsanvendelse når lagmannsretten har bestemt at hun skal dekke kostnadene til rettsoppnevnt sakkyndig for lagmannsretten, jf. barneloven § 61 nr. 3, jf. annet ledd. Videre anker A over at det er naturlig i denne saken at partene deler kostnadene og at det ikke er noen grunn til å straffe henne for å ha anket saken til lagmannsretten.

- (10) B har pekt på at det er riktig at det er det offentlige som skal dekke kostnadene til rettsoppnevnt sakkyndig. For øvrig anfører B at lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse er riktig. Far hadde god grunn til å gå til sak og har fått medhold i alle instanser.
- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (12) Ankeutvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens lovanvendelse og saksbehandling ved avgjørelsen av sakskostnadene og bevisvurderingen så langt den utelukkende gjelder sakskostnadsavgjørelsen, jf. tvisteloven § 20-9 tredje ledd. Dette innebærer at utvalget blant annet kan prøve hvorvidt lagmannsretten har forstått og anvendt kriteriene i § 20-2 tredje ledd riktig, herunder om sakskostnadsavgjørelsen bygger på en tilstrekkelig bred vurdering. Den konkrete vurdering av om det foreligger tilstrekkelig tungtveiende grunner for å fritas for kostnadsansvar, kan utvalget derimot som hovedregel ikke prøve. Dette skjønnet kan bare prøves dersom det fremstår som vilkårlig, klart urimelig eller klart uforsvarlig.
- (13) Utvalget er kommet til at anken må føre frem for så vidt angår den delen av kostnadsavgjørelsen som gjelder utgiftene til den rettsoppnevnte sakkyndige. Anken for øvrig må forkastes.
- (14) Om sakkyndigutgiftene vil ankeutvalget bemerke:
- (15) Lagmannsretten har i domsslutningen punkt 4 siste punktum pålagt A også å betale utgiftene til den rettsoppnevnte sakkyndige for lagmannsretten. Pålegget er ikke nærmere begrunnet.
- (16) Utvalget viser til at lagmannsretten ved kjennelse 22. september 2015 besluttet å oppnevne ny sakkyndig, og at slik oppnevning ble foretatt ved rettens brev 27. oktober 2015 til psykolog Lylum.
- (17) Av barneloven § 61 annet ledd, jf. første ledd nr. 3, følger at staten bærer kostnadene til rettsoppnevnte sakkyndige. Det var derfor feil av lagmannsretten å pålegge A å dekke disse utgiftene jf. også HR-2016-352 avsnitt 15.
- (18) Saken er tilstrekkelig opplyst på dette punktet, jf. tvisteloven § 20-9 tredje ledd tredje punktum. Utvalget finner på den bakgrunn å kunne treffe realitetsavgjørelse om at A fritas fra å dekke kostnadene til den sakkyndige.
- (19) Om sakskostnadsavgjørelsen for øvrig har lagmannsretten gitt denne begrunnelsen:
- "B har vunnet saken fullstendig og skal etter tvisteloven § 20-2 første ledd som hovedregel tilkjennes sakskostnader. Lagmannsretten finner at det ikke foreligger slike tungtveiende grunner som tilsier unntak fra hovedregelen, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd. Selv om saken har velferdsmessig betydning for partene, har lagmannsretten også lagt vekt på at det er uheldig for barna at usikkerheten om deres omsorgssituasjon trekker ut i tid. Etter lagmannsrettens syn var ikke saken så tvilsom at A hadde rimelig grunn til å anke tingrettens dom."**
- (20) Utvalget kan ikke se at det hefter feil ved lagmannsrettens lovanvendelse eller saksbehandling for så vidt gjelder denne delen av kostnadsavgjørelsen. Utvalget finner heller ikke at denne avgjørelsen er vilkårlig, klart urimelig eller klart uforsvarlig. Denne delen av anken blir dermed å forkaste.

- (21) Begge parter har krevd sakskostnader. Ankemotparten har sagt seg enig i anken for så vidt gjelder det offentliges ansvar for utgiftene til den rettsoppnevnte sakkyndige, men bestridt den øvrige del. Anken har bare delvis ført frem. Utvalget finner at sakskostnader etter omstendighetene ikke bør tilkjennes.
- (22) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

I lagmannsrettens domsslutning punkt 4 gjøres den endring at A fritas fra å dekke utgiftene til den rettsoppnevnte sakkyndige for lagmannsretten. For øvrig forkastes anken.

Sakskostnader tilkjennes ikke.

Wilhelm Matheson
(sign.)

Hilde Indreberg
(sign.)

Ingvald Falch
(sign.)

Riktig utskrift: